

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۲۰): بخش فرهنگ و هنر

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲۰۴۳۹

کد موضوعی: ۲۷۰

دوره دوازدهم - سال اول

ثبت: ۲۶۰

عنوان گزارش: بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۲۰): بخش فرهنگ و هنر

نام دفتر: مطالعات فرهنگ و آموزش (گروه فرهنگ عمومی، هنر و صنایع خلاق)

نوع گزارش: طرح و لایحه ، نظارتی ، راهبردی

تهیه و تدوین کنندگان: حامد سهرابی، محمدمبین قاسمی پیربلوطی (گروه فرهنگ عمومی،

هنر و صنایع خلاق)

مدیر مطالعه: رضا مستمع

ناظر علمی: موسی بیات

اظهار نظر کنندگان: سعید شفیعا (گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)، امین الله

پاک‌نژاد (دفتر مطالعات حقوقی)، سیدمحمد حسین فاطمی (دفتر بخش عمومی)

صفحه آرا: سیده فاطمه ابوطالبی

واژه‌های کلیدی:

۱. قسمت دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

۲. قانون بودجه سال ۱۴۰۴

۳. فرهنگ و هنر

۴. برنامه هفتم پیشرفت

تاریخ شروع مطالعه: ۱۴۰۳/۱۱/۱۷

تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۱/۲۹

به نام خدا

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	خلاصه مدیریتی
۵.....	۱. مقدمه
۶.....	۲. اعتبارات دستگاه‌های فرهنگی و هنری
۱۷.....	۳. نسبت لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ با برنامه هفتم پیشرفت
۱۹.....	جمع‌بندی و پیشنهاد
۲۰.....	منابع و مأخذ

فهرست جداول

۵.....	جدول ۱. دستگاه‌های اصلی و تابعه بخش فرهنگ و هنر
جدول ۲.....	تصویر کلان و مقایسه‌ای اعتبارات به تفکیک دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴
جدول ۳.....	اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای اهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جدول ۷-ب لایحه بودجه)
جدول ۴.....	برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه اهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جدول ۹ لایحه بودجه)
جدول ۵.....	برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی موضوع تبصره «۸» بند «ب» ماده (۷۶) برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت اهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جدول ۱۲ لایحه بودجه)
جدول ۶.....	توزیع اعتبارات بندهای ۹ و ۱۰ جدول ۱۴ (موضوع مصارف هدفمندسازی یارانه‌ها)
جدول ۸.....	اعتبارات اهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر (اعتبارات اصلی موضوع جدول ۷) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب سال ۱۴۰۳
جدول ۹.....	سهم بخش فرهنگ و هنر از امور فرهنگی و منابع و بودجه عمومی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۳

فهرست شکل‌ها

شکل ۱.....	نمودار سهم بخش فرهنگ و هنر از کل بودجه فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴
شکل ۲.....	سهم کلی سه دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر از کل بودجه فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴
شکل ۳.....	نمودار سهم دستگاه‌های اجرایی مربوطه از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

بررسی بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور (۲۰): بخش فرهنگ و هنر

چکیده

بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نیز همانند سال گذشته با تغییراتی که در آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی صورت گرفت، مشتمل بر جداول تفصیلی ارقام بودجه اعلام وصول شد. در این بخش، مجموع اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دستگاه اصلی به همراه کلیه دستگاه‌های تابعه با اعتباری معادل ۱۳۷,۵۵۴,۴۸۳ میلیون ریال (حدود ۱۳ همت) و با حدود ۴۴ درصد رشد نسبت به بودجه سال ۱۴۰۳ بالاترین اعتبار را به خود اختصاص داده است. سازمان تبلیغات اسلامی با اعتباری معادل ۵۱,۹۱۵,۵۹۶ میلیون ریال (حدود ۵ همت) و ۲۳ درصد رشد نسبت به بودجه سال ۱۴۰۳ و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با اعتباری معادل ۹,۵۸۳,۰۶۲ میلیون ریال (حدود ۹۰۰ میلیارد تومان) و با ۲۶ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه ۱۴۰۴، معادل ۲۱۶,۳۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲۱/۶ همت) برآورد شده است و با توجه به اینکه در قانون بودجه ۱۴۰۳ اعتبار این بخش معادل ۱۷۳,۵۲۰,۳۶۴ میلیون ریال (حدود ۱۷/۳ همت) بوده، در سال ۱۴۰۴، حدوداً ۲۴ درصد رشد داشته است.

با توجه به منابع بودجه عمومی دولت که معادل ۵۳,۸۴۴,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۵۴۰۰ همت) برآورد شده، سهم اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نسبت به منابع بودجه عمومی دولت حدود ۰/۴ درصد می‌باشد. همچنین سرجمع اعتبارات امور ده‌گانه معادل ۳۱,۰۲۴,۶۱۷,۹۵۴ میلیون ریال (حدود ۳۱۰۰ همت) می‌باشد که از این میزان ۹۲۶,۹۱۸,۳۶۰ میلیون ریال (حدود ۹۲/۶ همت) یعنی نزدیک به ۳ درصد به امور تفریح، فرهنگ و مذهب اختصاص دارد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، بیشترین اثر برنامه هفتم را می‌توان در جدول ۱۲ مشاهده نمود که در این جدول تلاش شده، متناظر با احکام برنامه هفتم، ردیف‌های جدول تدوین و تنظیم شود؛ با این حال بررسی زیربرنامه‌های اجرایی، ذیل برنامه‌های هشت‌گانه نشان می‌دهد که در بخش فرهنگ و هنر «برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور» از برنامه اجرایی ۱، فاقد ارتباط مستقیم و صریح با برنامه هفتم پیشرفت است. ابهام در وجود برخی از ردیف‌های برنامه اجرایی ۱ مانند حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ، مطالعه زیرساخت اقلیم‌های فرهنگی کشور، بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور و برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور که اعتبار قابل توجهی هم در مقایسه با سایر ردیف‌ها به خود اختصاص داده‌اند، محل تأمل است.

خلاصه مدیریتی

مسئله اصلی

قانون بودجه به‌عنوان سند یک‌ساله مالی دولت برای اداره کشور، مهم‌ترین سندی است که می‌توان اثر سیاست‌های دولت در حوزه‌های مختلف فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی را در آن دنبال کرد. بخش اول شامل ماده‌واحد مشتمل بر احکام مورد نیاز برای اجرای بودجه کل کشور، سقف منابع بودجه عمومی دولت به تفکیک درآمدها و واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی و اجزای اصلی آنها، ترازهای عملیاتی، سرمایه‌ای و مالی بودجه عمومی دولت و فروض برآورد منابع و مصارف بودجه است و بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ درباره جداول تفصیلی شامل ارقام بودجه اعلام وصول شد و لازم است بررسی این بخش به‌همراه جداول و پیوست‌های منتشرشده، صورت گیرد.

در این گزارش منظور از بخش فرهنگ و هنر به‌طور مشخص بخش‌های فرهنگی هنری سه دستگاه اصلی و نهادهای تابعه آن‌ها را شامل می‌شود. دستگاه‌های اصلی شامل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی می‌باشد. دستگاه‌های تابعه ذیل هر کدام از دستگاه‌های اصلی به ترتیب عبارتند از: سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، ردیف حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات، سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری، بنیاد سعدی، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، فرهنگستان زبان و ادب فارسی، بنیاد ایران‌شناسی، فرهنگستان هنر و حوزه هنری.

تصویر کلانی که لایحه بودجه ۱۴۰۴ ذیل سه دستگاه اصلی مذکور در بخش مجموع اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷) ارائه می‌دهد به گونه‌ای است که مجموع اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اعتباری معادل ۱۳۷,۵۵۴,۴۸۳ میلیون ریال (حدود ۱۳ همت) و با حدود ۴۴ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ بالاترین اعتبار را به خود اختصاص داده است. سازمان تبلیغات اسلامی با اعتباری معادل ۵۱,۹۱۵,۵۹۶ میلیون ریال (حدود ۵ همت) و حدود ۲۳ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با اعتباری معادل ۹,۵۸۳,۰۶۲ میلیون ریال (حدود ۹۰۰ میلیارد تومان) و با حدود ۲۶ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ در رتبه‌های بعدی قرار دارند؛ لازم به توضیح است این برآورد، نسبت به مجموع اعتبارات کل دستگاه اصلی به همراه دستگاه‌های تابعه می‌باشد.

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، بیشترین افزایش اعتبار دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر، مربوط به «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» است که حدود ۶۶ درصد نسبت به مصوب سال ۱۴۰۳، در مجموع اعتبارات افزایش داشته است. این میزان از افزایش اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ عمدتاً به دلیل افزایش قابل توجه برآورد اعتبارات اختصاصی در این سال است. ردیف‌های مربوط به «بنیاد ایران‌شناسی» و «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات» به ترتیب با رشد حدود ۴۶ و ۴۳ درصدی در رتبه‌های بعدی قرار دارند. کمترین میزان رشد اعتبارات نیز مربوط به «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی» با حدود ۱۷ درصد است. دستگاه‌های دیگر، یعنی «سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران»، «سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی»، «سازمان امور سینمایی و سمعی - بصری»،

«بنیاد سعدی»، «تهاد کتابخانه‌های عمومی کشور»، «فرهنگستان زبان و ادب فارسی»، «فرهنگستان هنر» و «حوزه هنری انقلاب اسلامی» حدوداً بین ۲۳ تا ۳۷ درصد رشد داشته‌اند که از میانگین رشد مجموع اعتبارات (حدود ۴۴ درصد)، پایین‌تر است.

لازم به ذکر است مجموع اعتبارات مصوب دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ مبلغ ۹۸,۴۷۰,۳۶۴ میلیون ریال بوده که در برآورد لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به ۱۴۱,۷۹۰,۲۱۷ میلیون ریال افزایش یافته و حدود ۴۴ درصد رشد پیدا کرده است.

مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در جداول قسمت دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (اعم از جداول ۷، ۹، ۱۲ و ۱۴)، اعتباری بالغ بر حدود ۲۱۶,۳۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲۱/۶ همت) برآورد شده است و با توجه به اینکه در قانون بودجه ۱۴۰۳ در حدود ۱۷۳,۵۲۰,۳۶۴ میلیون ریال (حدود ۱۷/۳ همت) بوده، در سال ۱۴۰۴، حدوداً ۲۴ درصد رشد داشته است.

با توجه به مصارف بودجه عمومی دولت که مبلغی معادل ۵۳,۸۴۴,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۵۴۰۰ همت) برآورد شده، سهم اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به نسبت مصارف بودجه عمومی دولت حدود ۰/۴ درصد می‌باشد. همچنین سرجمع اعتبارات امور ده‌گانه معادل ۳۱,۰۲۴,۶۱۷,۹۵۴ میلیون ریال (حدود ۳۱۰۰ همت) می‌باشد که از این میزان ۹۲۶,۹۱۸,۳۶۰ میلیون ریال (حدود ۹۲/۶ همت) یعنی نزدیک به ۳ درصد به امور تفریح، فرهنگ و مذهب اختصاص دارد.

نقاط قوت و ضعف طرح و لایحه

- در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، در جدول ۶ برآورد اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بر حسب امور، فصل، تغییراتی در عنوان و تقسیم‌بندی امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری که در سال‌های گذشته در جدول ۶ سابقه داشته، ایجاد شده که امکان مقایسه کلی این اعتبارات و فصول ذیل آن را از بین برده است به نحوی که نمی‌توان سهم امور مختلف از جمله امور فرهنگ، تربیت‌بدنی و گردشگری را نسبت به سایر امور ده‌گانه و همچنین نسبت به سال‌های گذشته مقایسه نمود.
- موضوع دیگری که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ اتفاق افتاده، برنامه محوری در جدول شماره ۱۲ است که در این جدول سعی شده در راستای بند «ث» تبصره «۸» قانون بودجه، برنامه‌های اجرایی متناسب با برنامه هفتم پیشرفت ارائه شود که این موضوع گامی مثبت و مقدماتی در توزیع اعتبارات این بخش در راستای برنامه محوری بجای دستگاه محوری است.
- لازم به ذکر است علی‌رغم رویکرد برنامه محوری در جدول ۱۲، در زیر برنامه‌های اجرایی ابهاماتی وجود دارد که لازم است اصلاح و یا تکمیل شود و اقدامات و زیر برنامه‌ها با حفظ نظام اولویت‌بندی پیشنهاد شود. به‌عنوان مثال زیربرنامه بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی اگرچه در برنامه هفتم ذکر شده است اما به لحاظ اجرایی مبهم است یا زیربرنامه اجرایی‌سازی برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی که بودجه قابل توجهی نیز به آن اختصاص داده شده است، در برنامه هفتم پیشرفت ذکر نشده است.

• با بررسی اعتبارات حوزه‌های مشترک بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و تناسب آن با برنامه هفتم پیشرفت ملاحظه می‌شود که اعتبار برخی از موضوعات نظیر حمایت از مردمی‌سازی فرهنگ ثابت و بدون تغییر باقی مانده است. و برخی از موارد با کاهش اعتبارات روبه‌رو بوده از جمله اعتباری که برای تولید فیلم و پویانمایی فاخر در نظر گرفته شده حدود ۴۰ درصد کاهش یافته یا اعتباری که برای موضوع راه‌اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی در لایحه ۱۴۰۴ لحاظ شده ۷۰ درصد کاهش داشته اما در برخی موارد نیز اعتبارات برآورد شده در سال ۱۴۰۴ رشد نموده است. به‌عنوان مثال حمایت از صنعت تولید بازی‌های رایانه‌ای و پویانمایی در مجموع ۱۱۷ درصد رشد داشته است؛ همچنین راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی حدود ۱۳۴ درصد و تهیه و اجرای برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور در راستای تقویت بنیه فرهنگی استان‌ها حدود ۳۱ درصد رشد داشته است. لازم به ذکر است در برخی موضوعات هیچ اعتباری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ در نظر گرفته نشده است؛ به‌عنوان مثال تقویت کتابخانه‌های عمومی، ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی و تولید محتوای فاخر فارسی در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ اعتبار دارند اما در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ ردی از این امور دیده نمی‌شود.

پیشنهاد‌های مرکز پژوهش‌ها

با توجه به این که لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، به‌عنوان دومین قانون بودجه می‌بایست براساس برنامه هفتم پیشرفت کشور تنظیم شود، پیشنهاد می‌گردد زیربرنامه‌هایی که در بخش فرهنگ و هنر، فاقد ارتباط مستقیم و صریح با برنامه هفتم پیشرفت هستند یا ابهامی در اجرا دارند همانند «برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور»، «مطالعه زیرساخت اقلیم‌های فرهنگی کشور» و «بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور» که اعتبار قابل توجهی هم به خود اختصاص داده‌اند، حذف شود و بر زیربرنامه‌های مورد تأکید برنامه هفتم از جمله تولید پویانمایی، بازی‌های رایانه‌ای و شکل‌گیری و توسعه صنایع خلاق و فرهنگی تمرکز ویژه‌تری صورت بگیرد. علاوه بر این موضوعات، مقتضی است ذیل برنامه اجرایی ۱ «اعتلای سبک زندگی ایرانی - اسلامی و ارتقاء فرهنگ و هنر» زیربرنامه‌هایی از قبیل صیانت و بزرگداشت زبان و ادبیات فارسی، تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی و نشر مکتوب و همچنین راه‌اندازی نهضت ترجمه گسترده کتاب و شعر و ادب فارسی به زبان‌های دیگر و ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی اهم مواردی است که پیشنهاد می‌شود به زیربرنامه‌های جدول شماره ۱۲ اضافه گردد.

علی‌رغم این که در جدول شماره ۷ لایحه، اعتبارات دستگاه‌های اصلی براساس برنامه‌های اجرایی کلان و خرد مشخص شده و سنجه‌هایی نیز برای ارزیابی میزان تحقق سالانه آن تعریف شده‌است، اما میزان توزیع اعتبارات صرفاً برای عنوان کلی برنامه (برای مثال، اعتلای سبک زندگی ایرانی - اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر) تعیین شده‌است و مشخص نیست که برای هرکدام از ردیف‌های برنامه‌ای جزئی‌تر (برای مثال تعداد هنرجویان رشته پویانمایی در هنرستان‌های هنری) چه میزان اعتبار در نظر گرفته شده‌است لذا پیشنهاد می‌شود سنجه‌های عملکردی شفاف و سنجش‌پذیر برای برنامه‌های اجرایی مندرج در جدول ۱۲ به‌طوری که هم نسبت این برنامه‌ها با اهداف کمی برنامه هفتم مشخص‌تر باشد تعیین شود تا امکان نظارت و ارزیابی مداوم اجرای این برنامه‌ها فراهم گردد.

سال ۱۴۰۴ نیز همانند سال گذشته با تغییراتی که در آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی صورت گرفت، بخش دوم لایحه بودجه مشتمل بر جداول تفصیلی ارقام بودجه اعلام وصول شد. این گزارش به تحلیل و توصیف داده‌های لایحه بودجه، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اصلی مربوط به بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب سال ۱۴۰۳ و اعتبارات ردیف‌های متفرقه لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ در بخش فرهنگ و هنر می‌پردازد.

منظور از بخش فرهنگ و هنر در این گزارش به‌طور مشخص بخش‌های فرهنگی هنری سه دستگاه اصلی و نهادهای تابعه آن‌ها را شامل می‌شود. دستگاه‌های اصلی شامل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد و دستگاه‌های تابعه آنها در بخش فرهنگ و هنر همراه با شماره طبقه‌بندی جداول بودجه به شرح زیر می‌باشد:

جدول ۱. دستگاه‌های اصلی و تابعه بخش فرهنگ و هنر

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی/اجرایی
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (دستگاه اصلی)
۱۰۱۰۲۲	فرهنگستان زبان و ادب فارسی
۱۰۱۰۲۸	بنیاد ایران‌شناسی
۱۰۱۰۳۳	فرهنگستان هنر
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (دستگاه اصلی)
۱۰۱۱۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۱۱۴۰۲۸	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
۱۱۴۰۴۶	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات
۱۱۴۰۹۲	سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری
۱۱۴۳۲۰	بنیاد سعدی
۱۱۵۸۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور
۱۱۴۳۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی (دستگاه اصلی)
۱۱۵۶۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱]

در این گزارش سعی شده ضمن ارائه تصویری از اعتبارات هریک از دستگاه‌ها در سال ۱۴۰۴، میزان رشد آن نسبت به سال ۱۴۰۳، نقاط عطف و تغییرات جدی بودجه‌های سنواتی بررسی شود؛ علاوه بر این، در گزارش پیش‌رو، سهم بخش فرهنگ و هنر (با تعریف و تقسیمی که توضیح آن گذشت) و هریک از دستگاه‌های اصلی و تابعه، نسبت به بودجه عمومی دولت در سال ۱۴۰۴ و امور ده‌گانه نیز مشخص شده است. همچنین درباره نسبت قسمت دوم لایحه بودجه با

ماده واحده و برنامه هفتم پیشرفت، به‌عنوان دومین قانون بودجه سنواتی که براساس برنامه هفتم پیشرفت تنظیم شده، توضیحات، اصلاحات و پیشنهادهایی ارائه شده است.

۲. اعتبارات دستگاه‌های فرهنگی و هنری

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، مجموعه دستگاه‌هایی که عمده اعتبارات آنها ذیل برنامه‌های مرتبط با «امور تفریح، فرهنگ و مذهب» تعریف می‌شود، به‌عنوان دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در نظر گرفته شده است، لذا ۱۲ ردیف دستگاهی را که زیرمجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی به‌عنوان دستگاه‌های اصلی قرار دارند، شامل می‌شود.

نکته قابل توجه اینکه در جدول (۷-ب) از جداول تفصیلی مشتمل بر ارقام بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ تعداد دستگاه‌های اجرایی که ذیل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و شورای عالی انقلاب فرهنگی و سازمان تبلیغات اسلامی قرار گرفته، به‌ترتیب ۱۵، ۶ و ۱۴ دستگاه است که با توجه به مأموریت‌های این زیرمجموعه‌ها و موضوع این گزارش، همه آنها مورد بررسی قرار نگرفتند و صرفاً دستگاه‌هایی که مأموریت آنها به بخش فرهنگ و هنر مربوط است در این گزارش لحاظ شده‌اند.

همانند قانون بودجه سال ۱۴۰۳، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (با شماره طبقه‌بندی ۱۱۴۰۰۰) به‌عنوان دستگاه سیاستگذار یا اصلی برای ۹ دستگاه اجرایی و شورای عالی انقلاب فرهنگی (با شماره طبقه‌بندی ۱۱۳۶۰۰) برای چهار دستگاه اجرایی بخش فرهنگ و هنر معرفی شده‌اند. در کنار این دستگاه‌ها حوزه هنری انقلاب اسلامی (با شماره طبقه‌بندی ۱۱۵۶۰۰) ذیل سازمان تبلیغات اسلامی اهم دستگاه‌های مربوط به بخش فرهنگ و هنر را در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ شکل می‌دهند.

بااین‌حال، پیش از بررسی جزئی و تفصیلی اعتبارات دستگاه‌های اصلی، اجرایی و تابعه بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه بودجه ۱۴۰۴، در جدول (۲) تصویر کلان اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های اصلی مرتبط (به‌همراه کل دستگاه‌های تابعه، نه صرفاً دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر) بررسی شده‌است.

جدول ۲. تصویر کلان و مقایسه‌ای اعتبارات به تفکیک دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

(میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی	هزینه‌ای		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای		مجموع اعتبارات	
		مصوب ۱۴۰۳	برآورد ۱۴۰۴	درصد رشد	مصوب ۱۴۰۳	برآورد ۱۴۰۴	درصد رشد
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۷,۲۳۶,۱۸۲	۸,۹۸۳,۶۸۳	+۲۴/۱	۳۲۹,۵۴۷	۵۹۹,۳۷۹	+۸۱/۸
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۸۴,۲۸۷,۱۳۶	۱۱۳,۳۳۶,۴۰۰	+۳۴/۴	۱۰,۸۸۲,۳۲۸	۲۴,۲۱۸,۰۸۳	+۱۲۲/۵
۱۱۴۳۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی	۳۹,۸۸۵,۸۳۷	۴۹,۵۴۷,۵۳۹	+۲۴/۲	۲,۰۱۶,۰۳۶	۲,۳۶۸,۰۵۷	+۱۷/۴
جمع کل		۱۳۱,۴۰۹,۱۵۵	۱۷۱,۸۶۷,۶۲۲	+۳۰/۷	۱۳,۲۲۷,۹۱۱	۲۷,۱۸۵,۵۱۹	+۱۰۵/۵

مأخذ: قانون بودجه ۱۴۰۳ [۲] و بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱].

تصویر کلان اعتبارات هزین ای، تملك دارایی‌های سرمایه‌ای به تفکیک دستگاه اصلی^۱ (مندرج در جدول ۷ قانون سال ۱۴۰۳ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴) حاکی از این است که در بخش اعتبارات هزینه‌ای، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اعتباری معادل ۱۱۳,۳۳۶,۴۰۰ میلیون ریال (حدود ۱۱ همت^۲) (شامل عمومی و متفرقه) با حدود ۳۵ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ و سپس سازمان تبلیغات اسلامی با اعتباری معادل ۴۹,۵۴۷,۵۳۹ میلیون ریال (حدود ۵ همت) و با ۲۴ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ و در درجه بعدی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با اعتباری معادل ۸,۹۸۳,۶۸۳ میلیون ریال (حدود ۹۰۰ میلیارد تومان) و با ۲۴ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ به ترتیب قرار دارند. در بخش اعتبارات تملك دارایی‌های سرمایه ای، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اعتباری معادل ۲۴,۲۱۸,۰۸۳ میلیون ریال (حدود ۲/۴ همت) و با ۱۲۲ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ و سپس سازمان تبلیغات اسلامی با اعتباری معادل ۲,۳۶۸,۰۵۷ میلیون ریال (حدود ۲۰۰ میلیارد تومان) و ۱۷ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ و در درجه بعدی دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با اعتباری معادل ۵۹۹,۳۷۹ میلیون ریال (حدود ۶۰ میلیارد تومان) و با ۸۱ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ به ترتیب قرار دارند. نهایتاً در بخش دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ مجموع اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با اعتباری برابر با ۱۳۷,۵۵۴,۴۸۳ میلیون ریال (حدود ۱۳ همت) و با ۴۴ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ بالاترین میزان جذب اعتبارات را در بخش فرهنگ و هنر به خود اختصاص داده است. سازمان تبلیغات اسلامی با اعتباری معادل ۵۱,۹۱۵,۵۹۶ میلیون ریال

۱. در این جدول به اعتبارات کل دستگاه اصلی به همراه دستگاه‌های تابعه اشاره شده نه صرفاً دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر.
۲. هزار میلیارد تومان

(حدود ۵ همت) و ۲۳ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با اعتباری برابر با ۹,۵۸۳,۰۶۲ میلیون ریال (حدود ۹۰۰ میلیارد تومان) و با ۲۶ درصد رشد نسبت به سال ۱۴۰۳ در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

جدول ۳. اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جدول ۷-ب لایحه بودجه) (میلیون ریال)

جمع دستگاه اصلی	جمع کل	تملك دارایی سرمایه‌ای				هزینه‌ای				عنوان دستگاه اصلی / اجرای	شماره طبقه‌بندی	دستگاه اصلی
		برآورد سال ۱۴۰۴				برآورد سال ۱۴۰۴						
		جمع	اختصاصی	متفرقه	عمومی	جمع	اختصاصی	متفرقه	عمومی			
۱۲۳,۸۹۰,۴۷۳	۹,۰۹۹,۴۰۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	۷,۴۹۹,۴۰۰	۵۹۹,۴۰۰	۰	۶,۹۰۰,۰۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۱۰۱۱۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
	۶۹,۷۹۳,۰۷۳	۲۰,۲۳۳,۰۷۳	۰	۰	۲۰,۲۳۳,۰۷۳	۴۹,۵۶۰,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۴۷,۳۰۰,۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۱۴۰۰۰	
	۱۷,۰۵۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۴۰۰,۰۰۰	۱۶,۶۵۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۶,۵۵۰,۰۰۰	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۱۴۰۲۸	
	۸,۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۸,۴۰۰,۰۰۰	۰	۰	۸,۴۰۰,۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۱۱۴۰۴۶	
	۷,۰۸۶,۰۰۰	۳۰۶,۰۰۰	۰	۰	۳۰۶,۰۰۰	۶,۷۸۰,۰۰۰	۰	۰	۶,۷۸۰,۰۰۰	سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری	۱۱۴۰۹۲	
	۱,۰۰۷,۰۰۰	۲۲,۰۰۰	۰	۰	۲۲,۰۰۰	۹۸۵,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۰	۹۵۵,۰۰۰	بنیاد سعدی	۱۱۴۲۲۰	
	۱۱,۴۵۵,۰۰۰	۱,۰۳۵,۰۰۰	۰	۰	۱,۰۳۵,۰۰۰	۱۰,۴۲۰,۰۰۰	۰	۰	۱۰,۴۲۰,۰۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۱۱۵۸۰۰	
۶,۶۶۵,۷۴۴	۱,۹۸۸,۴۵۳	۶۸,۸۵۵	۰	۰	۶۸,۸۵۵	۱,۹۱۹,۵۹۸	۱۲۰,۰۰۰	۰	۱,۷۹۹,۵۹۸	فرهنگستان زبان و ادب فارسی	۱۰۱۰۲۲	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
	۹۰۷,۰۷۶	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۸۰۷,۰۷۶	۴۰,۰۰۰	۰	۷۶۷,۰۷۶	بنیاد ایران‌شناسی	۱۰۱۰۲۸	
	۱,۱۵۹,۸۱۵	۸۹,۷۲۳	۰	۰	۸۹,۷۲۳	۱,۰۷۰,۰۹۲	۱۵,۰۰۰	۰	۱,۰۵۵,۰۹۲	فرهنگستان هنر	۱۰۱۰۳۳	
	۲,۶۱۰,۴۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۲,۴۱۰,۴۰۰	۴۰۰	۰	۲,۴۱۰,۰۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۱۱۳۶۰۰	
۱۱,۲۳۴,۰۰۰	۱۱,۲۳۴,۰۰۰	۱,۱۳۴,۰۰۰	۰	۱,۱۳۴,۰۰۰	۱۰,۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۱۰,۱۰۰,۰۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی	۱۱۵۶۰۰	سازمان تبلیغات اسلامی	
۱۴۱,۷۹۰,۲۱۷		۲۵,۱۸۸,۶۵۱	۰	۰	۲۵,۱۸۸,۶۵۱	۱۱۶,۶۰۱,۵۶۶	۱,۰۶۴,۸۰۰	۲,۱۰۰,۰۰۰	۱۱۳,۴۳۶,۷۶۶	جمع کل		

ماخذ: جدول ۷-ب قسمت دوم، لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱]

در خصوص اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، لازم به ذکر است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ۶۹,۷۹۳,۰۷۳ میلیون ریال (حدود ۶/۹ همت) به تنهایی و با اضافه کردن اعتبارات ردیف مستقل حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات و سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری که در مجموع حدود ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۵ همت) می‌شود، اعتباری حدود ۸۵,۰۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۸/۵ همت) برخوردار است و بعد از آن سازمان فرهنگ و ارتباطات با ۱۷,۰۵۰,۰۰۰ میلیون ریال، (حدود ۱/۷ همت) و حوزه هنری با ۱۱,۲۳۴,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۱ همت) قرار دارند. شایان ذکر است که وزارت فرهنگ و ارشاد به عنوان دستگاه اصلی هم، با اعتبار معادل ۱۲۳,۸۹۰,۴۷۳ میلیون ریال، (حدود ۱۲ همت)، بالاترین اعتبار را به خود اختصاص داده و بعد از آن حوزه هنری و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی به ترتیب با اعتباری معادل ۱۱,۲۳۴,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱/۱ همت) و ۶,۶۶۵,۷۴۴ میلیون ریال (حدود ۶۶۰ میلیارد تومان) قرار دارند و در مجموع مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر، اعتباری بالغ بر ۱۴۱,۷۹۰,۲۱۷ میلیون ریال (حدود ۱۴ همت) را به خود اختصاص داده‌اند. از طرفی دیگر، به منظور ارائه سهم اعتبارات بخش فرهنگ و هنر نسبت به مصارف بودجه عمومی دولت لازم است اثر اعتبارات دستگاه‌های مذکور یا موضوعات مربوطه را در ردیف‌های متفرقه (جدول شماره ۹ بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴)، همچنین در برنامه‌های موضوع تبصره (۸) بند ب ماده ۷۶ برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت (جدول شماره ۱۲) و منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها (جدول شماره ۱-۱۴) دنبال نمود که در ادامه به آن‌ها اشاره خواهد شد.

جدول ۴. برآورد اعتبارات ردیف‌های متفرقه مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

(مبالغ به میلیون ریال)

(مبتنی بر جدول ۹ لایحه بودجه)

شماره طبقه‌بندی	عنوان	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع کل
اعتبارات متمرکز درآمد - هزینه				
۴۰-۵۳۰۰۰۰	اعتبارات درآمد واردات محصولات فرهنگی و اسباب بازی	۲,۰۰۰,۰۰۰	.	۲,۰۰۰,۰۰۰
اعتبار ردیف‌های موردی (موقت)				
۳۱-۵۵۰۰۰۰	احداث یادمان مشاهیر و مفاخر (از جمله محور حکمت سهروردی، یادمان شمس تبریزی و...)	.	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
۳۶-۵۵۰۰۰۰	تهیه و اجرای برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور در راستای تقویت بنیه فرهنگی استان‌ها	۷,۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۸,۰۰۰,۰۰۰
۶۱-۵۵۰۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - کمک به موسسه هنرمندان پیشکسوت	۳۴۰,۰۰۰	.	۳۴۰,۰۰۰
۱۰۲-۵۵۰۰۰۰	حمایت از طرح‌های پیشرو فرهنگی و توسعه علوم انسانی و بزرگداشت مفاخر ذریبط	۳۴۰,۰۰۰	.	۳۴۰,۰۰۰
مجموع		۱۰,۱۸۰,۰۰۰	۱۰,۵۰۰,۰۰۰	۲۰,۶۸۰,۰۰۰

مأخذ: جدول ۹ قسمت دوم، لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱]

برآورد مجموع اعتبارات ردیف‌های متفرقه دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر که مبتنی بر جدول ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ می‌باشد اعم از اعتبارات متمرکز درآمد-هزینه و اعتبار ردیف‌های موردی (موقت)، معادل ۲۰,۶۸۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) است.

جدول ۵. برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی موضوع تبصره «۸» بند «ب» ماده (۷۶) برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (مبتنی بر جدول ۱۲ لایحه بودجه)

برنامه‌های اجرایی	برنامه هفتم	حوزه بند «ث» تبصره «۸»	میلیون ریال
برنامه اجرایی ۱: اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقاء فرهنگ و هنر			۱۹,۷۵۰,۰۰۰
۱- حمایت و پشتیبانی از مردمی سازی فرهنگ	ماده ۷۵-د	قرآنی ترویج فرهنگ ایثار و شهادت نمایشی مطبوعاتی رسانه ای نوین تولید محتوای فاخر فرهنگی در فضای مجازی تحکیم خانواده	۱,۸۰۰,۰۰۰
۲- ترویج فرهنگ ایثار و شهادت	ماده ۷۵-چ		۲,۴۰۰,۰۰۰
۳- حمایت از صنعت و تولیدات پویانمایی و بازی های رایانه ای	ماده ۷۴و۷۶		۳,۷۰۰,۰۰۰
۴- تولید فیلم سینمایی فاخر و ارزشمند در موضوعات تاریخی، دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی ایرانی اسلامی	ماده ۷۴		۶,۰۰۰,۰۰۰
۵- رشد مؤسسات فرهنگی هنری چندمنظوره فعال (با تأکید بر گسترش در حوزه‌های صنایع خلاق و فرهنگی)	ماده ۷۴		۳۰۰,۰۰۰
۶- راه‌اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای (۲۰ میلیارد تومان تملک دارایی سرمایه‌ای)	ماده ۷۵-ب		۳۰۰,۰۰۰
۷- مطالعه زیرساخت اقلیم‌های فرهنگی کشور	ماده ۷۵-ر		۷۰۰,۰۰۰
۸- بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور	ماده ۷۵-الف		۵۰,۰۰۰
۹- برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور	-		۴,۵۰۰,۰۰۰
برنامه اجرایی ۴: راهبری و ارتقاء دیپلماسی فرهنگی			
۱- اقدامات تبلیغی و روشنگرانه در مورد نقش فعال بانوان در ایران و جوامع اسلامی	ماده (۸۰) -تبصره «۲»	نمایشی تولید محتوای فاخر فرهنگی در فضای مجازی	۱,۲۰۰,۰۰۰
۲- اجرایی سازی سند فعالیت‌های فرهنگی بین‌الملل	-	فضای مجازی	۱۲,۲۰۰,۰۰۰
مجموع			۳۳,۱۵۰,۰۰۰

مأخذ: جدول ۱۲ قسمت دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱].

در جدول ۱۲، لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، ذیل برنامه اجرایی ۱ با عنوان اعتلای سبک زندگی ایرانی - اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر و برنامه اجرایی ۴ با عنوان راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی، در مجموع، اعتباری بالغ بر ۳۳,۱۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۳/۳ همت) در نظر گرفته شده است.

جدول ۶. توزیع اعتبارات بندهای ۹ و ۱۰ جدول ۱۴ (موضوع مصارف هدفمندسازی یارانه ها)

(مبالغ به میلیون ریال)

مبلغ ۱۴۰۴	عنوان	آدرس در قانون برنامه هفتم		ردیف
		ماده	بند/جزء	
۲۰,۷۰۰,۰۰۰	قانون هدمندی یارانه ها بند «۹» جدول ۱۴			
۱۴,۷۰۰,۰۰۰	اعتلای سبک زندگی ایرانی-اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر	۷۴	-	۱۰
		۷۶	پ	
۱,۰۰۰,۰۰۰	راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی	۸۰	بند «ب» تبصره «۲»	۱۳
۵,۰۰۰,۰۰۰	توسعه و ارتقای دانش اقتصاد رقومی و رشته‌های پویانمایی	۶۴	-	۲۱
		۷۴	-	

مأخذ: جدول ۱۴ قسمت دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱]

در جدول ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، از منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، سه ردیف ۱۰، ۱۳ و ۲۱ با عناوین اعتلای سبک زندگی ایرانی - اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر، راهبری و ارتقاء دیپلماسی فرهنگی و توسعه و ارتقای دانش اقتصاد رقومی و رشته‌های پویانمایی، اعتباری معادل ۲۰,۷۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) در نظر گرفته شده است.

جدول ۷. مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در جداول قسمت دوم قانون بودجه سال ۱۴۰۳

(میلیون ریال)

و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

درصد رشد	برآورد لایحه بودجه ۱۴۰۴	مصوب قانون بودجه ۱۴۰۳	عنوان	ردیف
+۴۳/۹	۱۴۱,۷۹۰,۰۰۰	۹۸,۴۷۰,۳۶۴	اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷)	۱
+۱۱۷/۶	۲۰,۶۸۰,۰۰۰	۹,۵۰۰,۰۰۰	اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹)	۲
-۴۹/۴	۳۳,۱۵۰,۰۰۰	۶۵,۵۵۰,۰۰۰	برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی موضوع تبصره (۸) بند ب ماده ۷۶ برنامه پنج ساله هفتم (جدول ۱۲)	۳
-	۲۰,۷۰۰,۰۰۰	-	منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها (جدول ۱۴)	۴
+۲۴/۶	۲۱۶,۳۲۰,۰۰۰	۱۷۳,۵۲۰,۳۶۴	مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر	

مأخذ: قانون بودجه ۱۴۰۳ [۲] و بخش دوم لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱]

اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (جدول ۷) بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ در حدود ۹۸,۴۷۰,۳۶۴ میلیون ریال (حدود ۱۰ همت) و در لایحه بودجه ۱۴۰۴ در حدود ۱۴۱,۷۹۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۱۴ همت) است که رشدی حدود ۴۳ درصد داشته است.

اعتبارات ردیف‌های متفرقه (جدول ۹) بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۳ معادل ۹,۵۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۹۵۰ میلیارد تومان) و در لایحه بودجه ۱۴۰۴ معادل ۲۰,۶۸۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) است که رشد حدود ۱۱۷ درصدی داشته است.

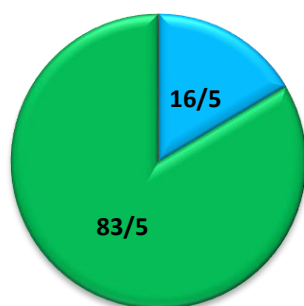
برنامه‌های هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی موضوع تبصره «۸» بند «ب» ماده (۷۶) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت (جدول ۱۲) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه ۱۴۰۳ معادل ۶۵,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریال^۱ (حدود ۶۵ همت) و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۳۳,۱۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۳.۳ همت) است که حدود ۵۰ درصد کاهش داشته است.

منابع اجرای تکالیف جدید قانون برنامه هفتم پیشرفت از محل ماده (۸) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها (جدول ۱۴) در بخش فرهنگ و هنر، در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ اعتباری نداشته و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۲۰.۷۰۰.۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲ همت) است.

مجموع اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در جداول قسمت دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، اعتباری بالغ بر ۲۱۶,۳۲۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۲۱.۶ همت) برآورد شده است و با توجه به اینکه در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۱۷۳,۵۲۰,۳۶۴ میلیون ریال (حدود ۱۷.۳ همت) بوده، در سال ۱۴۰۴، حدوداً ۲۴ درصد رشد داشته است.

با توجه به مصارف بودجه عمومی دولت که معادل ۵۳,۸۴۴,۵۵۰,۰۰۰ میلیون ریال (حدود ۵۴۰۰ همت) برآورد شده، سهم اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به نسبت منابع بودجه عمومی دولت حدود ۰/۴ درصد می‌باشد. همچنین سرجمع اعتبارات امور ده‌گانه معادل ۳۱,۰۲۴,۶۱۷,۹۵۴ میلیون ریال (حدود ۳۱۰۰ همت) می‌باشد که از این میزان ۹۲۶,۹۱۸,۳۶۰ میلیون ریال (حدود ۹۲.۶ همت) یعنی نزدیک به ۳ درصد به امور تفریح، فرهنگ و مذهب اختصاص دارد.

سهم بودجه بخش فرهنگ و هنر (۲۱,۶۳۲ میلیارد تومان) از کل بودجه فرهنگی برآورد شده کشور (۱۳۰,۴۹۷ میلیارد تومان) در لایحه بودجه ۱۴۰۴، حدود ۱۶/۵ درصد است.

■ بخش‌های دیگر فرهنگی ■ فرهنگ و هنر

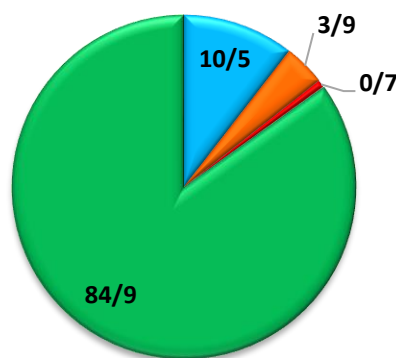
شکل ۱. نمودار سهم بخش فرهنگ و هنر از کل بودجه فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (برحسب درصد)

^۱ در اینجا باید به این نکته مهم اشاره کرد که با توجه به اصلاحیه بند (ب) تبصره ۸ قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور در مردادماه سال جاری، جمع اعتبارات این موضوع از ۲۶ همت کاهش یافت و این اصلاحیه در جدول ۱۲ منظور نشد.

بررسی سهم کلی سه دستگاه اصلی بخش فرهنگ و هنر از کل بودجه فرهنگی برآوردشده کشور (۱۳۰,۴۹۷ میلیارد تومان) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی حدود ۱۰/۵ درصد، سازمان تبلیغات اسلامی حدود ۳/۹ درصد و دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی حدود ۰/۷ درصد را به خود اختصاص داده‌اند.

■ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی   ■ سازمان تبلیغات اسلامی
■ دستگاه‌های فرهنگی دیگر   ■ دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

شکل ۲. سهم کلی سه دستگاه اصلی بخش فرهنگ و هنر از کل بودجه فرهنگی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (برحسب درصد)

همچنین سهم کلی سه دستگاه اصلی بخش فرهنگ و هنر از کل مصارف بودجه عمومی دولت (۵,۳۸۴,۴۵۵ میلیارد تومان) در لایحه بودجه ۱۴۰۴ بدین ترتیب است:

- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۱۳,۷۵۵ میلیارد تومان): ۰/۲۵ درصد
- سازمان تبلیغات اسلامی (۵,۱۹۱ میلیارد تومان): ۰/۰۹ درصد
- دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (۹۵۸ میلیارد تومان): ۰/۰۱۷ درصد

جدول ۸. اعتبارات مهم دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر (اعتبارات اصلی موضوع جدول ۷) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و مقایسه آن با اعتبارات مصوب سال ۱۴۰۳

(ارقام به میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی / اجرایی	هزینه‌ای		تملك دارایی سرمایه‌ای		مجموع اعتبارات	
		مصوب ۱۴۰۳	برآورد ۱۴۰۴	درصد رشد	مصوب ۱۴۰۳	برآورد ۱۴۰۴	درصد رشد
۱۰۱۱۰۰	سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران	۵,۸۲۷,۰۷۸	۷,۴۹۹,۴۰۰	+۲۸/۷	۹۵۶,۷۵۳	۱,۶۰۰,۰۰۰	+۶۷/۲
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۳,۵۰۱,۳۵۰	۴۹,۵۶۰,۰۰۰	+۴۷/۹	۸,۵۷۴,۶۷۱	۲۰,۲۳۳,۰۷۳	+۱۳۵/۹
۱۱۴۰۲۸	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۴,۰۵۹,۴۵۲	۱۶,۶۵۰,۰۰۰	+۱۸/۴	۱۴۹,۷۰۱	۴۰۰,۰۰۰	+۱۶۷/۲
۱۱۴۰۴۶	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۵,۸۹۲,۴۱۸	۸,۴۰۰,۰۰۰	+۴۲/۵	.	.	-
۱۱۴۰۹۲	سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری	۵,۴۲۴,۹۶۴	۶,۷۸۰,۰۰۰	+۲۴/۹	۲۶۶,۱۴۶	۳۰۶,۰۰۰	+۱۴/۹
۱۱۴۳۲۰	بنیاد سعدی	۷۱۵,۸۸۰	۹۸۵,۰۰۰	+۳۷/۶	۱۸,۹۰۷	۲۲,۰۰۰	+۱۶/۳
۱۱۵۸۰۰	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۷,۸۸۵,۴۸۶	۱۰,۴۲۰,۰۰۰	+۳۲/۱	۷۵۹,۴۷۲	۱,۰۳۵,۰۰۰	+۳۶/۲
۱۰۱۰۲۲	فرهنگستان زبان و ادب فارسی	۱,۴۷۷,۶۷۸	۱,۹۱۹,۵۹۸	+۲۹/۹	۵۵,۷۵۳	۶۸,۸۵۵	+۲۳/۵
۱۰۱۰۲۸	بنیاد ایران‌شناسی	۵۴۳,۶۶۱	۸۰۷,۰۷۶	+۴۸/۴	۷۷,۸۸۶	۱۰۰,۰۰۰	+۲۸/۴
۱۰۱۰۳۳	فرهنگستان هنر	۸۱۱,۰۷۴	۱,۰۷۰,۰۹۲	+۳۱/۹	۷۲,۶۵۰	۸۹,۷۲۳	+۲۳/۵
۱۱۳۶۰۰	دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۲,۲۳۰,۵۱۷	۲,۴۱۰,۴۰۰	+۸	۹,۲۴۹	۲۰۰,۰۰۰	+۲۰۶/۴
۱۱۵۶۰۰	حوزه هنری انقلاب اسلامی	۸,۱۷۴,۰۹۲	۱۰,۱۰۰,۰۰۰	+۲۳/۵	۹۸۵,۵۲۶	۱,۱۳۴,۰۰۰	+۱۵/۱
	مجموع	۸۶,۵۴۳,۶۵۰	۱۱۶,۶۰۱,۵۶۶	+۳۴/۷	۱۱,۹۲۶,۷۱۴	۲۵,۱۸۸,۶۵۱	+۱۱۱/۲

مآخذ: نگارندگان

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، بیشترین افزایش اعتبار دستگاه‌های بخش فرهنگ و هنر، مربوط به «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» است که حدود ۶۶ درصد نسبت به مصوب سال ۱۴۰۳، در مجموع اعتبارات افزایش داشته است. این میزان از افزایش اعتبارات در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ عمدتاً به دلیل افزایش قابل توجه برآورد اعتبارات اختصاصی در این سال است. ردیف‌های مربوط به «بنیاد ایران‌شناسی» و «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات» به ترتیب با رشد حدود ۴۶ و ۴۳ درصدی در رتبه‌های بعدی قرار دارند. کمترین میزان رشد اعتبارات نیز مربوط به «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی» با حدود ۱۷ درصد است. دستگاه‌های دیگر، یعنی «سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران»، «سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی»، «سازمان امور سینمایی و سمعی - بصری»، «بنیاد سعدی»، «نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور»، «فرهنگستان زبان و ادب فارسی»، «فرهنگستان هنر» و «حوزه هنری انقلاب اسلامی» حدوداً بین ۲۳ تا ۳۷ درصد رشد داشته‌اند که از میانگین رشد مجموع اعتبارات (حدود ۴۴ درصد)، پایین‌تر است.

بالترین افزایش درصد رشد اعتبارات هزینه‌ای با حدود ۴۸ درصد مربوط به ردیف «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» و نیز «بنیاد ایران‌شناسی» است. «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات» با حدود ۴۳ درصد رشد قرار دارد. رشد اعتبارات هزینه‌ای مابقی دستگاه‌ها در بازه حدودی ۸ تا ۳۸ درصد در نوسان است. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی نیز با ۸ درصد، کمترین میزان رشد در اعتبارات هزینه‌ای را داشته است.

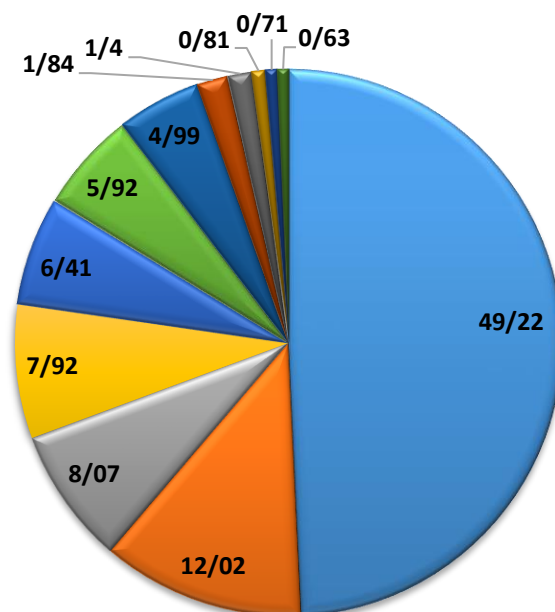
در بخش اعتبارات مربوط به تملك دارایی‌های سرمایه‌ای، بیشترین رشد به ترتیب متعلق به «دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی»، «سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی» و «وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی» است.

لازم به ذکر است مجموع اعتبارات مصوب دستگاه‌های اصلی بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ مبلغ ۹۸,۴۷۰,۳۶۴ میلیون ریال بوده که در برآورد لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به مبلغ ۱۴۱,۷۹۰,۲۱۷ میلیون ریال افزایش یافته و حدود ۴۴ درصد رشد پیدا کرده است.

سهم اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مهم دستگاه‌های اجرایی بخش فرهنگ و هنر (صرفاً جدول ۷) از کل بودجه برآوردشده این بخش (۱۴,۱۷۹ میلیارد تومان) در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ (به ترتیب):

۱. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (۶۹۷۹/۳ میلیارد تومان): ۴۹/۲۲ درصد
۲. سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی (۱۷۰۵ میلیارد تومان): ۱۲/۰۲ درصد
۳. نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور (۱۱۴۵/۵ میلیارد تومان): ۸/۰۷ درصد
۴. حوزه هنری انقلاب اسلامی (۱۱۲۳/۴ میلیارد تومان): ۷/۹۲ درصد
۵. سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران (۹۰۹/۹ میلیارد تومان): ۶/۴۱ درصد
۶. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات (۸۴۰ میلیارد تومان): ۵/۹۲ درصد
۷. سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری (۷۰۸/۶ میلیارد تومان): ۴/۹۹ درصد
۸. دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی (۲۶۱ میلیارد تومان): ۱/۸۴ درصد
۹. فرهنگستان زبان و ادب فارسی (۱۹۸/۸ میلیارد تومان): ۱/۴۰ درصد
۱۰. فرهنگستان هنر (۱۱۵/۹ میلیارد تومان): ۰/۸۱ درصد
۱۱. بنیاد سعدی (۱۰۰/۷ میلیارد تومان): ۰/۷۱ درصد
۱۲. بنیاد ایران‌شناسی (۹۰/۷ میلیارد تومان): ۰/۶۳ درصد

- سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی
- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات
- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- حوزه هنری انقلاب اسلامی
- سازمان اسناد و کتابخانه ملی
- دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی
- سازمان امور سینمایی و سمعی-بصری
- فرهنگستان هنر
- فرهنگستان زبان و ادب فارسی
- بنیاد ایران‌شناسی
- بنیاد سعدی

شکل ۳. نمودار سهم دستگاه‌های اجرایی مربوطه از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴

جدول ۹. سهم بخش فرهنگ و هنر از امور فرهنگی و منابع و بودجه عمومی

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۳ (میلیون ریال)

عنوان	قانون بودجه ۱۴۰۳	لایحه بودجه ۱۴۰۴
بخش فرهنگ و هنر	۱۷۳،۵۲۰،۳۶۴	۲۱۶،۳۲۰،۰۰۰
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (دستگاه اصلی)	۹۵،۱۶۹،۴۶۴	۱۳۷،۵۵۴،۴۸۳
جمع اعتبارات فرهنگ	۸۲۷،۴۱۹،۹۳۸	۱،۳۰۴،۹۷۰،۱۳۰
سهم بخش فرهنگ و هنر جمع اعتبارات فرهنگ (درصد)	۲۰.۹۷	۱۶.۵۸
سهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از جمع اعتبارات فرهنگ (درصد)	۱۱.۵۰	۱۰.۵۴
مصارف بودجه عمومی دولت	۲۸،۳۷۱،۴۰۰،۰۰۰	۵۳،۸۴۴،۵۵۰،۰۰۰
سهم بخش فرهنگ و هنر از مصارف بودجه عمومی دولت (درصد)	۰.۶۱	۰.۴۰
سهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از مصارف بودجه عمومی دولت (درصد)	۰.۳۴	۰.۲۶

مأخذ: نگارندگان.

۱. با توجه به اینکه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ ارقام مربوط به اختصاص ۱ درصد از هزینه شرکت‌های دولتی در حوزه فرهنگ، ذیل دستگاه‌ها منظور نگردیده است و همچنین در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ درخصوص این درصد و دامنه شرکت‌های فوق تغییراتی اعمال شد اما تأثیرات آن در جدول ۱۲ قانون بودجه آن سال اعمال نگردید است (و این موضوع موجب غیرواقعی شدن اعداد جدول فوق گردید). برای پرهیز از خطا در محاسبات اعتبارات فوق از سرجمع اعتبارات قانون بودجه سال ۱۴۰۳ حذف گردید.

اعتبار بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۱۷۳,۵۲۰,۳۶۴ میلیون ریال و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۲۱۶,۳۲۰,۰۰۰ میلیون ریال می‌باشد که علی‌رغم افزایش اعتبار این بخش، سهم آن از جمع اعتبارات فرهنگ از حدود ۳۰ درصد به حدود ۱۶/۵ درصد کاهش یافته است. همچنین اعتبار کل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان دستگاه اصلی (همراه با دستگاه‌های تابعه)، در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ معادل ۹۵,۱۶۹,۴۶۴ میلیون ریال و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ معادل ۱۳۷,۵۵۴,۴۸۳ میلیون ریال برآورد شده است که اعتبار این وزارتخانه نیز از ۱۱/۵ درصد به ۱۰/۵ درصد نسبت به جمع اعتبارات فرهنگ رسیده است. لازم به ذکر است که سهم بخش فرهنگ و هنر از مصارف بودجه عمومی دولت نیز در قانون سال ۱۴۰۳ به نسبت لایحه ۱۴۰۴ از ۰/۶۱ درصد به ۰/۴ درصد کاهش داشته است؛ همچنین سهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از مصارف بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ به نسبت لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ از ۰/۳۴ درصد به ۰/۲۶ درصد کاهش داشته است. لازم به توضیح است که جمع مصارف بودجه عمومی دولت به علت یکپارچه سازی و لحاظ شدن برخی اعتبارات در سقف بودجه که در سال‌های پیش در سقف بودجه بیان نمی‌شده (فرابودجه)، بسیار متفاوت و بیشتر از سال ۱۴۰۳ است. برای همین اعتبارات حوزه فرهنگ و هنر با وجود افزایش خوبی که داشته‌اند اما سهم آنها از مصارف بودجه عمومی دولت کاهش یافته است.

۳. نسبت لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ با برنامه هفتم پیشرفت

در خصوص نسبت جداول قسمت دوم لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ با برنامه هفتم پیشرفت، شایان ذکر است که در بین جداول، بیشترین اثر برنامه هفتم را می‌توان در جدول ۱۲ مشاهده نمود که در این جدول تلاش شده، متناظر با احکام برنامه هفتم، ردیف‌های جدول تدوین و تنظیم شود؛ با این حال بررسی زیربرنامه‌های اجرایی، ذیل برنامه‌های هشت‌گانه نشان می‌دهد که در بخش فرهنگ و هنر «برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور» از برنامه اجرایی ۱، فاقد ارتباط مستقیم و صریح با برنامه هفتم پیشرفت است.

ابهام در وجود برخی از ردیف‌های برنامه اجرایی ۱ مانند حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ، مطالعه زیرساخت اقلیم‌های فرهنگی کشور، بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور و برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور که اعتبار قابل توجهی هم در مقایسه با سایر ردیف‌ها به خود اختصاص داده‌اند، محل تأمل است. به نظر می‌رسد این ابهام به سطح برنامه و اجرا منتقل می‌شود لذا خروجی مشخصی از آن نمی‌توان توقع داشت؛ یا اینکه کلاً اعتباری تخصیص پیدا نمی‌کند. همچنین منطق توزیع اعتبارات در این جدول نیز ابهام دارد و لازم است با تفصیل بیشتری به آن پرداخته شود.

جدول ۱۰. اعتبارات حوزه‌های مشترک بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه ۱۴۰۳ و لایحه بودجه ۱۴۰۴

(میلیون ریال)

عنوان برنامه	جایگاه در جداول	مصوب قانون بودجه ۱۴۰۳	عنوان برنامه	جایگاه در جداول	برآورد لایحه بودجه ۱۴۰۴	درصد رشد
حمایت از حلقه‌های میانی مردمی فرهنگی	جدول ۱۲	۱,۸۰۰,۰۰۰	حمایت و پشتیبانی از مردمی‌سازی فرهنگ	جدول ۱۲	۱,۸۰۰,۰۰۰	۰
تولید فیلم‌های سینمایی مؤثر و فاخر و پویانمایی در حوزه ترویج سبک زندگی ایرانی - اسلامی، جوانی جمعیت، معرفی مفاخر ملی، معارف اسلامی و انقلابی، امیدآفرینی و تقویت بنیان خانواده، آموزش اجتماعی و دینی نوجوانان	جدول ۱۲	۱,۲۵۰,۰۰۰	تولید فیلم سینمایی فاخر و ارزشمند در موضوعات تاریخی، دفاع مقدس، جبهه مقاومت و سبک زندگی ایرانی اسلامی	جدول ۱۲	۶,۰۰۰,۰۰۰	-۴۱/۴
تولید فیلم‌های سینمایی مؤثر و فاخر با موضوعات ترویج فرهنگ امید آفرینی، ایثار و شهادت، سبک زندگی ایرانی - اسلامی، مصرف کالای داخلی و تولید ملی، عزت ملی، مفاخر ملی و اسلامی، حل مسائل اجتماعی و معضلات فرهنگی جامعه، تقویت خانواده و ترویج فرزندآوری	جدول ۱۲	۹,۰۰۰,۰۰۰	راه اندازی سامانه رصد، پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی، سبک زندگی مردم، مرجعیت رسانه‌ای و وضعیت ارتباطات کشور و بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور با رویکرد اصلاح ذهنیت، فرهنگ و نرم‌افزار حاکم بر جامعه	جدول ۱۲	۳۰۰,۰۰۰	-۷۰
تولید پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای و زنجیره صنایع فرهنگی مرتبط با آن در راستای تقویت باورهای دینی و ملی و پرورش اجتماعی نسل کودک و نوجوان	جدول ۱۲	۴,۰۰۰,۰۰۰	حمایت از تولیدات پویانمایی و بازی‌های رایانه‌ای	جدول ۱۲	۳,۷۰۰,۰۰۰	+۱۱۷/۵
حمایت از طرح‌های پیشرو فرهنگی و توسعه علوم انسانی و بزرگداشت مفاخر ذی‌ربط (خانه اندیشمندان علوم انسانی)	جدول ۱۲	۲۰۰,۰۰۰	توسعه و ارتقای دانش اقتصاد رقومی و رشته‌های پویانمایی	جدول ۱-۱۴	۵,۰۰۰,۰۰۰	
تقویت فعالیت‌ها و تولیدات مؤثر فرهنگی بین‌المللی در جهت تقویت گفتمان انقلاب اسلامی و معرفی فرهنگ، تاریخ، ادبیات و مفاخر کشور در سطح بین‌المللی	جدول ۱۲	۶,۱۵۰,۰۰۰	حمایت از طرح‌های پیشرو فرهنگی و توسعه علوم انسانی و بزرگداشت مفاخر ذی‌ربط	جدول ۹	۳۴۰,۰۰۰	+۷۰
تقویت بنیه فرهنگی استان‌ها و تهیه برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور	جدول ۹	۹,۵۰۰,۰۰۰	راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی	جدول ۱۲	۱۳,۴۰۰,۰۰۰	+۱۳۴/۱
تقویت نهاد کتابخانه‌های عمومی با تأمین کتب کمک آموزشی مناطق محروم	جدول ۱۲	۱,۰۰۰,۰۰۰	تهیه و اجرای برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور در راستای تقویت بنیه فرهنگی استان‌ها	جدول ۹	۸,۰۰۰,۰۰۰	+۳۱/۵
توسعه نمایشگاه‌های استانی و بین‌المللی کتاب	جدول ۱۲	۴,۰۰۰,۰۰۰	برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور	جدول ۱۲	۴,۵۰۰,۰۰۰	
تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی و نشر مکتوب و ترویج و توسعه کتاب و کتابخوانی	جدول ۱۲	۳۷۰,۰۰۰	تقویت نهاد کتابخانه‌های عمومی با تأمین کتب کمک آموزشی مناطق محروم	جدول ۱۲	۱,۰۰۰,۰۰۰	
تولید محتوای فاخر فارسی در فضای مجازی و سیانت و بزرگداشت زبان و ادبیات فارسی در فضای مجازی	جدول ۱۲	۱,۰۰۰,۰۰۰	ترویج مؤثر جریان کتاب و ترویج کتابخوانی با تقویت و توسعه نمایشگاه‌های استانی و بین‌المللی کتاب	جدول ۱۲	۴,۰۰۰,۰۰۰	
راه‌اندازی نهضت ترجمه گسترده کتاب و شعر و ادب فارسی به زبان‌های دیگر	جدول ۱۲	۱,۵۰۰,۰۰۰	تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی و نشر مکتوب و ترویج و توسعه کتاب و کتابخوانی	جدول ۱۲	۳۷۰,۰۰۰	
			تولید محتوای فاخر فارسی در فضای مجازی و سیانت و بزرگداشت زبان و ادبیات فارسی در فضای مجازی	جدول ۱۲	۱,۰۰۰,۰۰۰	
			راه‌اندازی نهضت ترجمه گسترده کتاب و شعر و ادب فارسی به زبان‌های دیگر	جدول ۱۲	۱,۵۰۰,۰۰۰	

مأخذ: لایحه بودجه ۱۴۰۴ [۱] و قانون بودجه ۱۴۰۳ [۲].

با بررسی اعتبارات حوزه‌های مشترک بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ و تناسب آن با برنامه هفتم پیشرفت ملاحظه می‌شود که اعتبار برخی از موضوعات نظیر حمایت از مردمی‌سازی فرهنگ ثابت و بدون تغییر باقی مانده است. و برخی از موارد با کاهش اعتبارات روبه‌رو بوده از جمله اعتباری که برای تولید فیلم و پویانمایی فاخر در نظر گرفته شده حدود ۴۰ درصد کاهش یافته یا اعتباری که برای موضوع راه‌اندازی سامانه رصد،

پایش و سنجش مستمر شاخص‌های فرهنگ عمومی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ لحاظ شده ۷۰ درصد کاهش داشته اما در برخی موارد نیز اعتبارات برآورد شده در سال ۱۴۰۴ رشد نموده است. به عنوان مثال حمایت از صنعت تولید بازی‌های رایانه‌ای و پویانمایی در مجموع ۱۱۷ درصد رشد داشته؛ یا حمایت از طرح‌های پیشرو فرهنگی و توسعه علوم انسانی و بزرگداشت مفاخر ذی‌ربط نیز ۷۰ درصد افزایش یافته است. همچنین راهبری و ارتقای دیپلماسی فرهنگی حدود ۱۳۴ درصد و تهیه و اجرای برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور در راستای تقویت بنیه فرهنگی استان‌ها حدود ۳۱ درصد رشد داشته است. لازم به ذکر است در برخی موضوعات هیچ اعتباری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ در نظر گرفته نشده است؛ به‌عنوان مثال تقویت کتابخانه‌های عمومی، ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی و تولید محتوای فاخر فارسی در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ اعتبار دارند اما در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ ردی از این امور دیده نمی‌شود.

جمع‌بندی و پیشنهاد

بخش فرهنگ و هنر در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، علی‌رغم افزایش اعتبارات، سهم این بخش از جمع اعتبارات فرهنگ از حدود ۳۰ درصد به حدود ۱۶/۵ درصد کاهش یافته است. همچنین سرجمع اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌عنوان دستگاه اصلی، در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ و در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ از ۱۱/۵ درصد به ۱۰/۵ درصد نسبت به جمع اعتبارات فرهنگ رسیده است. لازم به ذکر است که سهم بخش فرهنگ و هنر از مصارف بودجه عمومی دولت نیز در قانون سال ۱۴۰۳ به نسبت لایحه ۱۴۰۴ از ۰/۶ درصد به ۰/۴ درصد کاهش داشته است؛ همچنین سهم وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از مصارف بودجه عمومی دولت در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ به نسبت لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ از ۰/۳۴ درصد به ۰/۲۶ درصد کاهش داشته است؛ همان‌طور که توضیح آن در بالا اشاره شد، لازم به ذکر است که جمع مصارف بودجه عمومی دولت به علت یکپارچه‌سازی و لحاظ شدن برخی اعتبارات در سقف بودجه که در سال‌های پیش در سقف بودجه بیان نمی‌شده (فرابودجه)، بسیار متفاوت و بیشتر از سال ۱۴۰۳ است. برای همین اعتبارات حوزه فرهنگ و هنر و همچنین وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به همراه دستگاه‌های تابعه با وجود افزایش خوبی که داشته‌اند اما سهم آنها از مصارف بودجه عمومی دولت کاهش یافته است.

با توجه به این که لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، به‌عنوان دومین قانون بودجه می‌بایست براساس برنامه هفتم پیشرفت کشور تنظیم شود، پیشنهاد می‌گردد زیربرنامه‌هایی که در بخش فرهنگ و هنر، فاقد ارتباط مستقیم و صریح با برنامه هفتم پیشرفت هستند یا ابهامی در اجرا دارند همانند «برش استانی نقشه مهندسی فرهنگی کشور»، «مطالعه زیرساخت اقلیم‌های فرهنگی کشور» و «بازسازی انقلابی ساختار فرهنگی کشور» که اعتبار قابل توجهی هم به خود اختصاص داده‌اند، حذف شود و بر ریزبرنامه‌های مورد تأکید برنامه هفتم از جمله تولید پویانمایی، بازی‌های رایانه‌ای و شکل‌گیری و توسعه صنایع خلاق و فرهنگی تمرکز ویژه‌تری صورت بگیرد.

علی‌رغم این که در جدول شماره ۷ لایحه، اعتبارات دستگاه‌های اصلی براساس برنامه‌های اجرایی کلان و خرد مشخص شده و سنجه‌هایی نیز برای ارزیابی میزان تحقق سالانه آن تعریف شده‌است، اما میزان توزیع اعتبارات صرفاً برای عنوان کلی برنامه (برای مثال، اعتلای سبک زندگی ایرانی - اسلامی و ارتقای فرهنگ و هنر) تعیین شده‌است و مشخص نیست که برای هر کدام از ردیف‌های برنامه‌ای جزئی‌تر (برای مثال تعداد هنرجویان رشته پویانمایی در هنرستان‌های هنری) چه

میزان اعتبار در نظر گرفته شده‌است لذا پیشنهاد می‌شود سنجه‌های عملکردی شفاف و سنجش‌پذیر برای برنامه‌های اجرایی مندرج در جدول ۱۲ به‌طوری که هم نسبت این برنامه‌ها با اهداف کمی برنامه هفتم مشخص‌تر باشد تعیین شود تا امکان نظارت و ارزیابی مداوم اجرای این برنامه‌ها فراهم گردد.

منابع و مآخذ

۱. لایحه بودجه سال ۱۴۰۴.
۲. قانون بودجه سال ۱۴۰۳.

گزیده سیاستی

به‌رغم افزایش اعتبارات بخش فرهنگ و هنر در لایحه بودجه ۱۴۰۴ نسبت به قانون بودجه ۱۴۰۳، سهم این بخش از مجموع اعتبارات فرهنگی از حدود ۳۰ درصد به حدود ۱۶/۵ درصد و از مصارف بودجه عمومی دولت نیز از ۰/۶۱ درصد به ۰/۴ درصد کاهش داشته‌است.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۲۰۰۰ | صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ | پست الکترونیک: info@males.ir

وبسایت: rc.males.ir